

UVOD

U ovom radu detaljno ću analizirati uticaj direktnih i indirektnih poreza na privredna kretanja u Republici Srpskoj, u skladu s tim predstaviti poslednje podatke koji su mi bili dostupni tokom rada na ovoj temi.

Poreski sistemi savremenih država međusobno se razlikuju ne samo u odnosu na sastavne elemente, nego i u pogledu učešća pojedinih poreskih oblika u strukturi javnih prihoda fiskalnog karaktera.

Karakteristike poreza su se kroz istoriju menjale u zavisnosti od promjene uloge i zadataka koje je država imala tokom svog istoriskog razvoja. Kao oblik prihoda države porezi doživljavaju svoj razvoj tek u kapitalizmu.

Porezi se dijele u dvije glavne kategorije: na direktne i indirektno. Porez na dohodak, porez na dobit preduzeća i porez na imovinu neki su od poreza koji spadaju u kategoriju direktnih poreza. Najomraženiji među njima vjerovatno je porez na dohodak. To je naročito slučaj u zemljama u kojima je porez na dohodak progresivan, što znači da onaj ko više zarađuje plaća viši porez. Oni koji se protiv takvog načina oporezivanja kažu kako je takav porez zapravo kazna za naporan rad i uspjeh.

U kategoriju indirektnih poreza spadaju, između ostalog, porez na promet, porez na alkohol i cigarete te carinske takse. Mada ovi porezi nisu toliko očitni kao direktni, oni mogu predstavljati veliki finansijski teret, naročito siromašnim građanima.

Uređenost nadležnosti poreza u Bosni i Hercegovini je takva da su indirektni porezi u nadležnosti države Bosne i Hercegovine, dok direktni porezi su u nadležnosti entiteta Republike Srpske i Federacije Bosne i Hercegovine.

Poreska politika države trebalo bi da djeluje stimulatивно na privredne grane čiji razvoj zaostaje i da obezbijedi zadovoljenje opštih potreba svih građana. Trebala bi da bude i takva da porezi ne predstavljaju veliki zahvat iz društvenog bruto proizvoda.

Poreska politika država koje imaju budžetski deficit često je progresivna, praćena povećanjem poreskih stopa i uvođenjem novih oblika oporezivanja.

Jedan važan segment napretka i razvoja privrede predstavljaju poreski podsticaji, ali i sankcije zbog izbjegavanja plaćanja poreza u mnogim okolnostima, koje vode manjim prilivima novca u budžet države.